МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет соціально-гуманітарних технологій та менеджменту
Кафедра соціальної філософії та управління

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: «Система державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні »

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня, ІІ курсу, групи МПАЗ-21-1,
спеціальності (281 «Публічне управління та адміністрування»),
освітня програма («Регіональне управління та самоврядування»)
_____ Політаєва Артура Денисовича

Науковий керівник _____ Грабовенко Н.В., д.н.з держ.упр., доцент

Керівник освітньо-професійної
програми _____ Самойлова Ірина Іванівна, к.н.держ.упр., доцент

Допущено до захисту за рішенням кафедри менеджменту
протокол від «27» 01 2023 № 108

В.о. завідувача кафедри
соціальної філософії та управління _____ Чупрій Леонід Васильович, д.політ.н., доцент

Ірпінь – 2023

Реєстрація № 8 30.01.2023 _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки _____ _____ _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 90 5/відмінно 01.02.23 _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ К. І. Варшавець
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії: _____ Я. Ї. Самойлова
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ К. В. Грабовенко
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ М. В. Гуляєвський
(підпис) (ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1.Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	30		
2.Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	10		
3.Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	**від 0 до 50**	50		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10			
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	40		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	90		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
90	A	5	01.02.23	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультет соціально-гуманітарних технологій та менеджменту
Кафедра соціальної філософії та управління
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма «Регіональне управління та самоврядування»

Затверджую
В.о. завідувача кафедри
_____ Н.В. Грабовенко
«____»_____202_1_ р.

Завдання на випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу
здобувачу вищої освіти
Політаєву Артуру Денисовичу

1 Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту) «Система державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні »
Затверджена наказом ректора від «31» 12 2021 №142
1. Строк здачі закінченої роботи 25.01.2023
2. Цільова установка – визначення рекомендацій щодо системи державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні
Мета дипломної роботи полягає у обґрунтування теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи державного регулювання фізичної культури й спорту в Україні
Об'єктом дослідження є система державного регулювання у сфері фізичної культури й спорту в Україні.
Базою дослідження є Вишнева міська рада Бучанського району Київської області.
Предметом дослідження є державне регулювання фізичної культури й спорту.
4. Вихідні дані до роботи: Закони України, Постанови та Розпорядження Кабінету Міністрів України, які регулюють систему надання адміністративних послуг, монографії з досліджуваної проблеми, публікації в наукових періодичних виданнях, матеріали офіційних сайтів органів державної влади України та провідних країн світу, органів місцевого самоврядування, неурядових організацій, довідкові й статистичні матеріали, матеріали та звіти Вишневої міської ради Бучанського району Київської області.
5. Перелік графічного матеріалу: Таблиця 2.1.Структура видатків бюджету міста Києва за 1 квартал 2022 / 2021 роки за програмною класифікацією; Рис.2.1. Структура видатків Ірпінської громади на 2022 рік з загального фонду; Рис.2.2. Структура видатків Вишневської громади на 2022 рік з загального фонду; Таблиця 2.2.Заходи передбачені для розвитку сфери фізичної культури та спорту на території територіальних громад Київської області у 2022 році; Рис.2.3. Структура системи державного управління сферою фізичної культури та спорту

6.Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань кожним розділом): Розділ 1. теоретичні засади державного регулювання у сфер фізичної культури та спорту в Україні; 1.1. Поняття та значення фізичної культури та спорту в Україні; 1.2. Особливості системи державного регулювання у розвитку фізичної культури й спорту; Розділ 2. Оцінка системи державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні; 2.1. Практика здійснення державного регулювання фізичної культури й спорту в Україні та Київському регіоні; 2.2. Організація системи державного управління у сфері фізичної культури та спорту; Розділ 3. Шляхи оптимізації системи державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні

7.Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної)роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел, постановка проблеми та складання плану роботи	15.10.2021	15.10.2021
2	Підготовка першого розділу роботи та подання його керівнику	29.06.2022	29.06.2022
3	Підготовка другого розділу роботи та подання його керівнику	21.11.2022	21.11.2022
4	Підготовка третього розділу роботи та подання його керівнику	09.01.2023	09.01.2023
5	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	12.01.2023	12.01.2023
6	Отримання відгуку керівника	25.01.2023	25.01.2023
7	Отримання зовнішньої рецензії	25.01.2023	25.01.2023
8	Попередній захист роботи	23.01.2023	23.01.2023
9	Допуск роботи зав. кафедри до захисту	26.01.2023	26.01.2023
10	Захист роботи	Згідно графіку освітнього процесу	01.02.2023

8.Дата видачі завдання «11» 01 2023

9.Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи _____ Н.В.Грабовенко

10. Керівник освітньо-професійної програми _____ І.І. Самойлова

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти _____ А.Д.Політаєв

Зміст.....4

ВСТУП.....5

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ.....7

1.1. Поняття та значення фізичної культури та спорту в Україні.....7
1.2. Особливості системи державного регулювання у розвитку фізичної культури й спорту.....13

Розділ 2. ОЦІНКА СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ.....21

2.1. Практика здійснення державного регулювання фізичної культури й спорту в Україні та Київському регіоні…….....21

2.2. Організація системи державного управління у сфері фізичної культури та спорту.....31

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ.....38

ВИСНОВКИ…….....44

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….....47

ВСТУП

На сучасному етапі суспільні відносини активно розвиваються, у тому числі це стосується і сфери фізичної культури і спорту. Це та сфера, яка є однією з найближчих до конкретної людини, незалежно від приналежності до громадянства певної держави, вікових, статевих обмежень, соціального чи іншого стану, інших чинників і факторів. Як відомо, на власний розсуд і за певних можливостей, здібностей людина може займатись професійно, для власного задоволення, потреб чи в інший спосіб різними видами фізичної культури і спорту. Не дивлячись на це, активна рухова активність, стан здоров'я людини і нації, так само і загальний рівень забезпечення державою відповідних можливостей та гарантій розвитку фізичної культури і спорту в Україні, є не досконалим. З огляду на це, постає низка питань в ефективності державного політики даної сфери в контексті управління та регулювання.

Основи функціонування та концептуальні засади вдосконалення системи державного регулювання фізичної культури і спорту в Україні розкриті в наукових працях провідних учених В. Авер'янова, В. Бакуменка, С. Вавренюк, І. Гасюк, С. Домбровської, Д. Карамишева, В. Коврегіна, В. Князєва, О. Кулинича, І. Лопушинського, М. Олійник, В. Садкового, Б. Сіренко, В. Латиніна, С. Майстра, В. Олуйка, І. Парубчака, В. Шведун та ін. Однак даними авторами не розглянуті проблеми й напрямки розвитку фізичної культури й спорту та вдосконалення системи державного регулювання ними, на жаль не охоплюється увесь комплекс складних організаційних та фінансово-економічних механізмів державного регулювання галузі.

Мета і завдання роботи. Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи державного регулювання фізичної культури й спорту в Україні. Досягнення визначеної мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- визначити поняття та значення фізичної культури та спорту в Україні;
- виявити особливості системи державного регулювання розвитку фізичної культури й спорту;

- дослідити практику здійснення державного регулювання фізичної культури й спорту в Україні;
- здійснити аналіз організаційно-правового механізму державного регулювання фізичної культури й спорту;
- визначити шляхи оптимізації системи державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні.

Об’єкт дослідження – система державного регулювання у сфері фізичної культури й спорту в Україні

Предмет дослідження – державне регулювання фізичної культури й спорту.

Методи дослідження. Методологічною базою дослідження є сучасні теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених з проблем державного регулювання фізичної культури й спорту в Україні, які розглядають крізь призму взаємозв’язки та єдності теорії і практики, змісту та форми, загального, особливого й одиничного.

Інформаційну базу дослідження становили Конституція України, закони та інші нормативно-правові акти України, монографії з досліджуваної проблеми, публікації в наукових періодичних виданнях, переважно фахових, матеріали офіційних сайтів органів державної влади України, органів місцевого самоврядування, довідкові й статистичні матеріали.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретичні та практтичні дослідження й висновки дипломної роботи можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури, а також у роботі органів державної влади та в процесі державного регулювання фізичної культури й спорту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ

1.1. Поняття та значення фізичної культури та спорту в Україні

Державне регулювання є розвитком сфери фізичної культури й спорту, будучи однією з галузей соціальної сфери, виступає важливим інструментом у реалізації завдань соціальної політики держави. Разом з тим, максимальному використанню потенціалу фізичної культури й спорту для підвищення якості життя українців перешкоджають такі фактори: відсутність системності в державному управлінні; нечітке визначення його пріоритетів; недостатній рівень бюджетного фінансування; відсутність стимулюючих механізмів для приватних структур, що інвестують у розвиток зазначеної галузі; правова неоформленість взаємин між державою й недержавними суб'єктами господарської діяльності тощо. Втрата системного регулювання галуззю як цілісною системою зумовила зниження обсягу фізкультурно-спортивних послуг, які надаються населенню, що, у свою чергу, не сприяло забезпеченню оздоровлення нації.

У сучасній науковій літературі певні питання розвитку фізичної культури і спорту в Україні стали предметом наукових дискусій та пошуків. Йдеться про роботи, включаючи дисертаційні дослідження, у науці державного управління, фізичного виховання, історії, рідше – у юридичній науці, з питань державної політики в галузі фізичної культури і спорту, правового механізму державного регулювання фізичної культури і спорту, регулювання тощо.

У відповідності з Законом України «Про фізичну культуру й спорт» [68] фізична культура – це складова частина культури, область соціальної діяльності, що представляє собою сукупність духовних і матеріальних цінностей, створюваних і використовуваних суспільством з метою фізичного розвитку людину, зміцнення його здоров'я й удосконалення його фізичної активності.

У цім визначенні відбита сама широка уява, що поєднує в собі всі види й форми прояву фізичної культури. З нього випливає, що фізична культура базується як на матеріальних, так і на духовних основах.

Фізична культура й спорт – органічна частина загальнолюдської культури, його особлива самостійна область. Разом з тим це специфічний процес і результат людської діяльності, засіб і спосіб фізичного вдосконалення особистості.

У свою чергу, Закон України «Про фізичну культуру і спорт» 1993 р. визначає загальні правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту та регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури і спорту. Його ст. 4 врегульовано засади державної політики у сфері фізичної культури і спорту, а за ст. 5 державне управління фізичною культурою і спортом здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, за сприяння відповідно інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування [27].

Загалом до суб’єктів сфери фізичної культури і спорту законодавством віднесено такі групи[27]:

– фізичні або юридичні особи, які здійснюють свою діяльність із метою розвитку фізичної культури і спорту;

– фізичні особи, які займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі спортсмени;

– фахівці сфери фізичної культури і спорту;

– заклади фізичної культури і спорту;

– відповідні органи влади.

Відтак, інституційний механізм розвитку фізичної культури й спорту в Україні є досить широкомасштабним і неоднорідним, чітко не визначеним у національному законодавстві України.

Якщо у розділі І «Загальні положення» Закону України «Про фізичну культуру і спорт» 1993 р. чітко не згадуються місцеві органи влади та їх роль у сфері фізичної культури і спорту в Україні, то у наступних його розділах, особливо у розділ ІІ «Суб'єкти сфери фізичної культури і спорту» неодноразово підкреслюється їх значення, кореспондуються повноваження і завдання. Зокрема, за ст. 10 засновниками дитячо-юнацьких спортивних шкіл можуть бути: центральні органи виконавчої влади; місцеві державні адміністрації; органи місцевого самоврядування; фізкультурно-спортивні товариства, інші громадські організації фізкуль-турноспортивної спрямованості; підприємства, установи, організації України та їх об'єднання; громадяни України… Їх фінансування здійснюється за рахунок коштів власника (засновника), відповідного бюджету, інших джерел, не заборонених законодавством. Це стосується і спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю, шкіл вищої спортивної майстерності, фізкультурно-оздоровчих закладів, центрів фізичного здоров'я населення, центрів фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю тощо[27].

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування сприяють діяльності громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості учнів та студентів у здійсненні фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності учнів та студентів, проведенні спортивних заходів, підготовці та участі учнів та студентів у відповідних міжнародних спортивних змаганнях. У свою чергу, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування сприяють діяльності громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості ветеранів фізичної культури і спортуОргани державної влади сприяють розвитку матеріально-технічної бази Національного олімпійського комітету України, надають Національному олімпійському комітету України фінансову та організаційну допомогу щодо розвитку олімпійського руху.

Органи місцевого самоврядування можуть підтримувати діяльність місцевих осередків Національного олімпійського комітету України та надавати їм фінансову та організаційну допомогу на розвиток олімпійського руху в регіонах (ст. 23 Закону 1993 р.). Також органи місцевого самоврядування можуть підтримувати діяльність місцевих осередків національних спортивних федерацій осіб з інвалідністю та їх спілок, надавати їм фінансову та організаційну підтримку на розвиток паралімпійського і дефлімпійського руху в регіонах (ст. 24 Закону 1993 р.) [27] тощо.

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», зокрема, ст. 32 регламентовано повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту. Так, до сфери виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать: власні (самоврядні) та делеговані повноваження. До першої групи віднесено[25]:

1) управління закладами освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, оздоровчими закладами, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними підлітковими закладами за місцем проживання, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення;

2) забезпечення здобуття повної загальної середньої, професійно-технічної освіти у державних і комунальних загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах, вищої освіти у комунальних вищих навчальних закладах, створення необхідних умов для виховання дітей, молоді, розвитку їхздібностей, трудового навчання, професійної орієнтації, продуктивної праці учнів, сприяння діяльності дошкільних та позашкільних навчально-виховних закладів, дитячих, молодіжних та науково-просвітницьких організацій;

3) створення при загальноосвітніх навчальних закладах комунальної власності фонду загальнообов'язкового навчання за рахунок коштів місцевого бюджету, залучених із цією метою на договірних засадах коштів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також коштів населення, інших джерел; контроль за використанням коштів цього фонду за призначенням;

5) вирішення питань про надання професійним творчим працівникам на пільгових умовах у користування приміщень під майстерні, студії та лабораторії, необхідних для їх творчої діяльності;

6) організація медичного обслуговування та харчування у закладах освіти, культури, фізкультури і спорту, оздоровчих закладах, які належать територіальним громадам або передані їм;

7) створення умов для розвитку культури, сприяння відродженню осередків традиційної народної творчості, національно-культурних традицій населення, художніх промислів і ремесел;

8) сприяння роботі творчих спілок, національно-культурних товариств, асоціацій, інших громадських та неприбуткових організацій, які діють у сфері охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, роботи з молоддю;

9) створення умов для занять фізичною культурою і спортом за місцем проживання населення та в місцях масового відпочинку.

Стосовно делегованих повноважень у сфері фізкультури і спорту законодавством передбачено:

– забезпечення відповідно до закону розвитку всіх видів освіти і медичного обслуговування, розвитку і вдосконалення мережі освітніх і лікувальних закладів усіх форм власності, фізичної культури і спорту, визначення потреби та формування замовлень на кадри для цих закладів, укладення договорів на підготовку спеціалістів, організація роботи щодо удосконалення кваліфікації кадрів, залучення роботодавців до надання місць для проходження виробничої практики учнями професійно-технічних навчальних закладів;

– вирішення питань про надання неповнолітнім, учням, студентам, пенсіонерам та особам з інвалідністю права на безкоштовне і пільгове користування об'єктами культури, фізкультури і спорту, а також визначення порядку компенсації цим закладам вартості послуг, наданих безкоштовно або на пільгових умовах тощо [24].

В інших документах також визначено обсяг повноважень і відповідальності місцевих органів влади у цій сфері. Мається на увазі Укази Президента України «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»; Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту 2004 р.; Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України 2017 р. тощо. Наприклад, у Національній стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» Уряд України забезпечує розроблення із залученням представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, провідних вітчизняних вчених і міжнародних експертів плану заходів на наступний рік щодо реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 р.[29].

Обласні, Київська міська державна адміністрації за участю органів місцевого самоврядування щороку забезпечують розроблення та затвердження в місячний строк після затвердження КМУ плану заходів щодо реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 р. регіональних планів заходів на наступний рік з реалізації зазначеної Національної стратегії, підготовку та оприлюднення звіту про виконання відповідних регіональних планів заходів за попередній рік; здійснюють на відповідній території належну роботу із забезпечення оздоровчої рухової активності; передбачають у відповідних місцевих бюджетах кошти на виконання регіональних планів заходів із реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» та забезпечувати їх належне фінансування. [26].

Для розуміння сутності державного регулювання фізичною культурою й спортом велике значення має правильне розуміння основних вихідних

категорій і понять, застосовуваних у даній сфері. Їх за можливістю більш чітке визначення є однієї з найважливіших проблем спортивного права.

1.2. Особливості системи державного регулювання у розвитку фізичної культури й спорту

Формування державного регулювання спортивної сфери потребує координації всієї владної структури та є справою проблематичною. В Україні цей ланцюг управління наступний: найвищі законодавчі акти приймаються Верховною Радою України і Президентом України, далі за високістю повноважень виступають постанови Кабінету Міністрів України, далі накази Міністерства молоді та спорту України і Центральних органів виконавчої влади, і на місцевому рівні Органів місцевого самоврядування.

Державне регулювання системи фізичного виховання в Україні має своє організаційне оформлення, якому як виду галузевої людської діяльності сприяє забезпечення правової регламентації на рівні органів державної влади, що перетворює галузеву діяльність у галузь державного управління.

У загальному вигляді структура управління у сфері фізичної культури і спорту включає: Міністерство молоді і спорту, його підрозділи на рівні областей, Департамент фізичної культури і Департамент олімпійського спорту, Республіканський комітет по фізичній культурі і спорту АР Крим, Управління у справах сім'ї, молоді і спорту обласної державної адміністрації, відділ у справах сім'ї, молоді і спорту районної державної адміністрації (державні органи); постійні комісії, комітети, відділи органів місцевого самоврядування; Національний Олімпійський Комітет, його підрозділи на обласному рівні, Національні спортивні федерації і Місцеві спортивні федерації з видів спорту, визнаних в Україні, фонди, велика кількість громадських організацій (недержавні організації) і т.ін., що у свою чергу загострює існуючі проблеми розмежування повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування.

Як справедливо відзначається в літературі, галузь державного регулювання - це вид діяльності людей, інституціолізований в організаціях, лінійно підлеглих одному центру. У досліджуваній сфері організаційне оформлення забезпечує наукову, методичну, технічну, нормативну єдність, раціональну кадрову й фінансову політику.

Як і будь-яка сфера, фізична культура й спорт потребує правового оформлення, яке: 1) надає всій системі фізичного виховання оптимальне регулювання, цілеспрямованість і гарантованість; 2) створює умови для розробки довгочасної програми розвитку цієї системи; 3) визначає стабільність ресурсного забезпечення системи фізичного виховання в цілому й на цій основі вдосконалює форми і методи керівництва.

Як особливий предмет державного регулювання - фізичне виховання врегульоване законодавчими й підзаконними актами різної юридичної сили. При цьому серед правових інститутів галузі спортивного права можна виділити загальні, галузеві, підгалузеві й функціональні. Формою вираження правових інститутів є окремі акти представницьких органів і органів державного регулювання, положення й статути, правила й інструкції.

Згідно з Конституцією України загальні питання фізичної культури й спорту перебувають у спільному веденні держави. За предметами спільного ведення видаються державні закони й інші нормативно-правові акти держави. Чинне законодавство визначає, що розвиток фізичного виховання громадян є частиною діяльності української держави з охорони здоров'я населення.

Таким чином, фізичне виховання виступає складною комплексною системою державного регулювання, що вимагає адекватної сукупності нормативно-правових актів і організаційних форм управління.

У процесі фізкультурно-спортивної діяльності суб'єктів розглянутої системи виникають правові відносини, що характеризуються своїми специфічними особливостями. При цьому важливо відзначити, що державне регулювання охоплює дві групи зазначених відносин.

Першу групу становлять відносини, правове опосередкування яких неминуче в силу їх особливого юридичного змісту. Тому незалежно від сфери виникнення вони вимагають юридичної регламентації. Це, у першу чергу, право-зупиняючи відносини. Так, порушення громадського порядку під час проведення спортивних змагань породжує обмежувальні адміністративно-правові відносини.

Другу групу утворюють відносини, що складаються при державній організації фізичного виховання громадян або при сприянні держави розвитку фізкультурного руху. Мова йде про функціонування механізму , який завжди вимагає відповідного державного регулювання. Виходячи із цього, у системі фізичної культури й спорту можна виділити відносини, урегульовані нормами права, і відносини неправові, регламентовані соціальними нормами, звичаями, традиціями, і т.д. Однак, відзначимо, що в дійсності такі розмежування найчастіше неможливі, тому що реальні відносини в сфері фізичної культури й спорту є завжди комплекс, одночасно регульований багатьма соціальними й правовими нормами, кожна з яких впливає на свою частину (елемент, сторону) цього відношення. Наприклад, відносини між учасниками шахового матчу в основному врегульовані відповідними правилами змагань, тобто носять організаційно-правовий характер. (Однак на реальне відношення між шахістами виявляють вплив і морально-етичний норми, і спортивні традиції, що в остаточному підсумку й утворює різноманіття спортивних правовідносин) [81].

Усе це свідчить про те, що в сфері фізичної культури й спорту слід уникати зайвого необґрунтованого адміністрування, особливо тих відносин, де не потрібно прямого державного втручання.

У цей час велика кількість людей мотивовано відчувають потребу в оздоровленні й здоровому способі життя, усвідомлюючи, що їхнє матеріальне благополуччя і якість життя прямо пов'язане зі станом здоров'я. Вони сприймають здоров'я як матеріальну цінність, і фізична культура й спорт стають для них засобом його збереження.

Для розуміння сутності державного регулювання фізичною культурою й спортом велике значення має правильне розуміння основних вихідних категорій і понять, застосовуваних у даній сфері. Їх за можливістю більш чітке визначення є однієї з найважливіших проблем спортивного права.

Найбільш широким, збірним і багатогранним у розглянутій сфері є поняття «державне регулювання фізичною культурою». Для більш глибокої й правильної уяви про зміст цього поняття його доцільно зрівняти з поняттям державне регулювання культурою [4].

Взагалі сама культура представлена в результатах матеріальної й духовної діяльності людину. Він пізнає культуру, зафіксовану в духовних і матеріальних цінностях, діє в соціальному середовищі як носій культурних цінностей, створює нові цінності, необхідні для розвитку культури наступних поколінь.

Оскільки у джерелі [8] детально висвітлені позиції управління в дослідній сфері та методичного забезпечення процесів, то перейдемо відразу до уточнення їх концептуальних повноважень, що стосуються предмету розгляду.

1. Верховній Раді України, як єдиному органу законодавчої влади, надаються повноваження у створенні нормативно-правових основ регулювання спортивною сферою. Нормативні засади покладені у зміст Закону України "Про фізичну культуру і спорт" [27], який у подальшому було доповнено змінами. На засіданні Верховної Ради України V скликання була узгоджена та ратифікована Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті. На основу чого прийнято Постанову "Про недопущення закриття та перепрофілювання закладів фізичної культури і спорту, баз олімпійської підготовки, фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд, лікувально-фізкультурних закладів".

2. Указами Президента України було регламентовано державне регулювання у спортивній сфері. Серед них:

а) "Про затвердження Цільової комплексної програми "Фізичне виховання здоров’я нації". У програмі визначено етапність та способи

виконання основних завдань, а також проведення заходів спрямованих на розвиток фізичної культури і спорту на чотириліття, розпочинаючи з 1998 року;

б) "Про додаткові заходи щодо державної підтримки розвитку фізичної культури і спорту в Україні". У заходах встановлено стипендії видатним спортсменам і тренерам;

в) "Про державні стипендії чемпіонам і призерам Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор";

г) "Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту". У доктрині була затверджена система концепцій, ідеї та погляди щодо ролі, організаційної структури і завдань розвитку в країні фізичної культури і спорту.

Наступним етапом у 2006 році було створення Національної ради з питань фізичної культури і спорту. Прийняті рішення на засіданнях ради створили передумови для видання Указу Президента України "Про Національний план дій щодо реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту", де було визначено основні напрями по реалізації державної політики в цій сфері.

2. Згідно наділених повноважень Кабінету Міністрів України, як вищого органу виконавчої влади України, здійснюється координація дій між органами центральної і місцевої влади, у тому числі серед суб’єктів місцевого самоврядування щодо державного регулювання спортивної сфери. Для досягнення мети прийнято та видано ряд постанов та розпоряджень. Окрім того, за рішенням Уряду було сформовано ряд центрів фізичної культури і спорту інвалідів у формі "Інваспорт", а також центри фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх", здійснено відбір та проводиться забезпечення штатної збірної команди України і Національного антидопінгового центру, встановлюються стипендії Кабінету Міністрів України адресатами яких є видатні спортсмени, тренери та провідні діячі фізичної культури і спорту. Також у 2006 році Кабінет Міністрів України вперше ухвалив постанову "Про затвердження Державної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2007-2011 роки", яка відтоді поновлюється кожні чотири роки і має

спрямування на вдосконалення системи регулювання спортивної сфери, формування у населення сталих звичок до занять спортом, впровадження нових форм і заходів фізичного виховання і масового спорту, прогнозування заходів щодо удосконалення матеріально-технічної бази та заходів, що спрямовані на розвиток олімпійських, дефлімпійських, параолімпійських й неолімпійських видів спорту.

4. Діяльність Міністерства молоді та спорту України спрямовується на створення оптимальних суспільних відносин у державі. Між органами державної влади та іншими учасниками спортивного руху налагоджується зв'язок і співпраця. Цими учасниками є:

а) НОК України;

б) Національний комітет спорту інвалідів України;

в) Спортивний комітет України;

г) фізкультурно-спортивні товариства, спортивні федерації та інші громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості.

З метою поліпшення ситуації зацікавленості населення масовим спортом, за яким Україна, все ж таки, значно поступається розвиненим країнам, профільним Міністерством вживаються заходи, що рахуються як комплексні. У їх числі:

- розроблення соціальних нормативів щодо забезпечення території громад спортивними спорудами;

- здійснення методичного і організаційного супроводження фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи у місцях проживання та масового відпочинку людей;

- під патронатом Міністерства освіти і науки України проводиться робота зі збільшення занять та заходів спортивної спрямованості в навчальних закладах різного рівня;

- реалізація програми обладнання сучасних спортивних майданчиків у співпраці з місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування. Перевагами користуються сучасні майданчики з синтетичним та гаревим

покриттям для спортивних ігор та майданчики з тренажерним розмаїттям обладнання;

- розвиток фізичної культури і спорту у середовищі сільського населення у співпраці з Міністерством аграрної політики та продовольства України та фізкультурно-спортивного товариства "Колос". Вершиною завершення плідної роботи рахується проведення щорічно масових Всеукраїнських сільських спортивних ігор;

- проведення роботи щодо розширення інфраструктури на виробництві для занять фізичною культурою в організаціях, на підприємствах і в установах у співпраці з міністерствами, фізкультурно-спортивними товариствами "Спартак" і "Україна", профспілковими організаціями підприємств. Підсумком такої роботи є щорічні галузеві спартакіади, які формуються з профільних видів спорту;

- організація професійно-прикладної фізичної підготовки у співпраці з Міністерством внутрішніх справ, іншими правоохоронними органами та

фізкультурно-спортивним товариством "Динамо". За цим щороку проводяться "Динаміади" та інші спортивні змагання, що носять масовий характер.

Повноваження обласних і районних державних адміністрацій, відповідних рад і органів місцевого самоврядування включають державне регулювання спортивної сфери на регіональному рівні і в межах визначених повноважень. Вони:

- можуть здійснювати виконавчі та організаційно-розпорядчі функції щодо організації та розвитку сфери фізичної культури і спорту;

- можуть приймати у встановленому порядку регіональні програми розвитку сфери фізичної культури і спорту і вживають заходи щодо їх виконання;

- можуть сприяти фізкультурно-оздоровчій та спортивній діяльності у своєму регіоні і створенню сучасної інфраструктури сфери фізичної культури і спорту;

- можуть організовувати та проводити різноманітні фізкультурно-спортивні заходи та фестивалі і забезпечують участь представників регіону у всеукраїнських спортивних заходах;

- можуть здійснювати соціальну рекламу у сфері фізичної культури і спорту;

- можуть залучати керівництво підприємств, організацій та установ, що розташовані на підпорядкованій їм території, до розв'язання проблем розвитку фізичної культури і спорту.

Висновок. Таким чином, Україна за період здобуття процесів руху у просторі як автономної держави, а це за часом складає майже 32 роки, створила управлінську вертикаль, яка дозволяє виконувати на достатньому рівні підтримку і розвиток спортивної сфери. Окрім державних органів управління, розвиненню масовості в сфері фізичної культури і спорту, пропагуванню та організації спортивного руху на територіальному рівні сприяють громадські об'єднання спортивного спрямування.

Отже, фізична культура й спорт - органічна частина загальнолюдської культури, її особлива самостійна область. Разом з тим це специфічний процес і результат людської діяльності, засіб і спосіб фізичного вдосконалення особистості. Система фізичного виховання в Україні має своє організаційне оформлення, якому як виду галузевої людської діяльності сприяє забезпечення правової регламентації на рівні органів державної влади, що перетворює галузеву діяльність у галузь державного регулювання. Активізація потенціалу фізичної культури й спорту в значній мірі залежить від адекватної трансформації економічних відносин у галузі, підвищення рівня державного регулювання. У комплексі вирішення завдань розвитку забезпечується за допомогою державного регулювання, яке багато в чому залежить від типу соціальної політики й оголошених пріоритетів.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ

2.1.Практика здійснення державного регулювання фізичної культури й спорту в Україні та Київському регіоні

У сучасних умовах, коли зростає роль фізичної культури і спорту в суспільстві, особливе значення в організаційно - управлінській науці здобувають аспекти, пов'язані з збереженням здоров'я людини, індивідуальності особистості, з розвитком рухових здібностей, з підвищенням життєвої активності, із продовженням людського життя, зі збільшенням рівня спортивної майстерності, із установленням спортивних зв'язків на місцевому, регіональному, державному і міжнародному рівнях. Справа у тому, що при визначенні ціннісних орієнтацій, установлення взаємозв'язків окремих частин організованої системи і її функцій, усе більше уваги приділяється визначеному наборові понять, що досить широко вживаються в теорії і практиці організації і управління. В останні роки найбільш значимими виділяються наступні поняття: «організація», «управління», «менеджмент», «структура управління», «механізм управління», «система управління», «процес управління», «суб'єкт управління», «об'єкт управління».

Міністерство освіти і науки України приділяє значну увагу розвитку фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах. Це відповідає як просвітницькій місії освіти, так і завданням вищих навчальних закладів з підготовки сучасних фахівців з усвідомленням цінностей здорового способу життя та готовністю до захисту України[16].

Так, фізкультурно-оздоровчі та спортивні заходи Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України у 2021 році було проведено ряд заходів, а саме: Чемпіонати та Кубки України на відкритому повітрі та у приміщенні, XVI-літніх Універсіад, Міжнародні турніри та міжнародні змагання серед студентів ЗВО, збірних команд студентів ЗВО з таких видів спорту: армспорт – 1 захід (250 спортсменів); бадмінтон – 2 заходи (750 спортсменів); більярдний спорт – 3 заходи (90 спортсменів); богатирське

багатоборство – 3 заходи (140 спортсменів); бокс – 5 заходів (420 спортсменів); боротьба вільна – 1 захід (250 спортсменів); боротьба греко-римська – 1 захід (170 спортсменів); боротьба Кураш – 1 захід (300 спортсменів); важка атлетика – 4 заходи (530 спортсменів); веслування академічне – 3 заходи (280 спортсменів); веслування на човнах «Дракон» – 1 захід (400 спортсменів); водне поло – 3 заходи (278 спортсменів); волейбол – 8 заходів (2952 спортсмени); волейбол пляжний – 2 заходи (240 спортсменів); гандбол – 8 заходів (1048 спортсменів); гірьовий спорт – 2 заходи (390 спортсменів); гімнастика спортивна – 3 заходи (570 спортсменів); гімнастика художня – 3 заходи (810 спортсменів); грепплінг – 1 захід (360 спортсменів); дзюдо – 5 заходів (3200 спортсменів); карате – 3 заходи (1300 спортсменів); кікбоксинг WAKO – 3 заходи (1300 спортсменів); кіберспорт – 2 заходи (6000 спортсменів); кікбоксинг WPKA – 1 захід (400 спортсменів); кікбоксинг ВТКА – 1 захід (160 спортсменів); козацький двобій – 1 захід (200 спортсменів); легка атлетика –3 заходи (2450 спортсменів); панкратіон – 1 захід (360 спортсменів); перетягування канату – 6 заходів (1045 спортсмени); плавання – 3 заходи (1550 спортсменів); пляжна боротьба – 1 захід (150 спортсменів); пляжний гандбол – 6 заходів (720 спортсменів); пляжний футбол 6 заходів (440 спортсменів); регбі – 6 заходів (2250 спортсменів); рукопашний бій – 1 захід (120 спортсменів); скелелазіння – 3 заходи (330 спортсменів); спортивна аеробіка – 2 заходи (640 спортсменів); спортивне орієнтування – 1 захід (100 спортсменів); спортивні танці – 3 заходи (550 спортсменів); спортивний туризм – 5 заходів (140 спортсменів); стрибки у воду – 3 заходи (250 спортсменів); стрільба з лука – 3 заходи (400 спортсменів); стрільба кульова – 3 заходи (360 спортсменів); таеквондо ІТФ – 1 захід (300 спор-тсменів); таїландський бокс Муей Тай – 1 захід (250 спортсменів); теніс – 3 заходи (530 спортсменів); теніс настільний – 3 заходи (800 спортсменів); тхеквондо вання – 3 заходи (750 спортсменів); футбол – 15 заходів (приблизно 5352 спортсмени); фут зал – 4 заходи (620 спортсменів); хортинг – 1 захід (180 спортсменів); черліденг – 1 захід (500 спортсменів); лижні гонки – 2 заходи (136 спортсменів)[16].

Таким чином, до спортивних заходів загальнодержавного рівня МОН залучили студентів закладів вищої освіти у кількості 45301 осіб.

Що стосується фізкультурно-оздоровчих заходів, то МОН України залучили у 2021 році студентів ЗВО до участі у Всеукраїнському фізкультурно-оздоровчому заході серед учнів і студентів «SportCraftGames. Winter», у Всеукраїнському спортивно-інтерактивному заході серед дітей та молоді OlimpicLab, у Всеукраїнських студентських іграх, у Всеукраїнській акції «Олімпійський куточок», у Всеукраїнській акції «Олімпійська книга», у Всеукраїнському оздоровчому заході серед студентів, у Всеукраїнських змаганнях з футболу, у Спеціальній Олімпіаді України серед учнів і студентів у рамках Європейського футбольного тижня та інші, не менш корисні і цікаві заходи.

В Україні, а саме в м. Києві у 2022 році відзначається значне зниження витрат на державне управління та фізичну культуру та спорт у зв'язку з воєнними діями в країні, військовою агресією російської федерації, загрозою життю населення та постійними ракетними ударами, проведення культурно-масових заходів стало небезпечним, а також відбувся перерозподіл коштів з місцевих бюджетів на Збройні Сили України.

Таблиця 2.1.

Структура видатків бюджету міста Києва за І квартал 2022 / 2021 роки за програмною класифікацією

	2021 рік			2022 рік			Відхилення 2022 до 2021, +/-
	План на рік	Факт на 01.04.2021	частка,%	План на рік	Факт на 01.04.2022	частка,	
Державне управління	2 990 646,9	933 014,0	9,62	2 779 181,1	528 937,3	4,31	-404 076,7
Фізична культура і спорт	1 259 384,9	182 342,4	1,88	1 393 696,4	166 478,9	1,36	-15 863,5

Джерело:[17]

Структура видатків бюджету м. Києва у розрізі економічної класифікації дещо змінилася порівняно з 2021 роком: спостерігається збільшення поточних видатків на 36,8% та значне зменшення капітальних видатків на 79,7%.

Варто зазначити, що зв'язку з воєнним станом та військовою агресією російської федерації щодо України відзначається значне зниження витрат на державне управління, а саме на культуру здоров'я - фізичну культуру та спорт,тому що всі видатки безпосередньо йдуть на забезпечення військових дій.

Відзначимо, що здійснено фінансову підтримку 27 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, в яких навчається 2 854 учнів, в свою чергу, підпорядкованих громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості, з бюджету було використано 26 048,1 тис. грн, що значно менше на 10 852,5 тис. грн порівняно з І кварталом 2021 року[17];

було здійснено забезпечення підготовки 238 спортсмена вищих категорій – членів збірних київських команд та України з відповідних видів спорту для проведення 99 навчально-тренувальних зборів школами вищої спортивної майстерності витрачено з бюджету 18 251,3 тис. грн, що менше на 2 777,6 тис. грн ніж у І кварталі 2021 року;

проведено фінансову підтримку спортивних споруд, які належать громадським об'єднанням фізкультурно-спортивної спрямованості на (Київську міську організацію ФСТ «Динамо» України) витрачено – 478,6 тис. грн; підтримку та забезпечення діяльності 3 міських спортивних споруд (Центр навчання плавання Деснянського району міста Києва, комунальне підприємство «Спортивний комплекс», комунальне підприємство «Спортивний комплекс «Старт») з бюджету надійшло – 3 008,7 тис. грн, що менше на 1 641,4 тис. грн ніжу І кварталі 2021 року;

на діяльність та функціонування Київського міського центру з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» де було проведено 100 змагань та заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю спрямовано з бюджету виділено 1 947,0 тис. грн;

проведено підготовку та організовано участь вихованців дитячо-юнацьких спортивних шкіл у 59 навчально-тренувальних зборах та змаганнях різного рівня з олімпійських видів спорту та неолімпійських, спортивно-масових заходів з бюджету виділено – 1 805,6 тис. грн;

проведено утримання штатної команди резервного спорту м. Києва у складі 40 найбільш підготовлених спортсменів, яких включено до складу національних збірних команд з бюджету витрачено – 367,0 тис. грн;

проведено виплату винагород та стипендій голови Київської міської державної адміністрації видатним спортсменам-киянам на суму – 217,3 тис. грн. Власні надходження установ за звітний період використано на підтримку дитячо-юнацького спорту, фізичного виховання дітей та молоді міста в сумі 3 662,4 тис. грн, більше на 2 194,4 тис. грн ніж у минулому році аналогічного періоду[11].

На 2022-2024 роки адміністрацією м. Києва затверджено комплексну міську цільову програму "Молодь та спорт столиці" на 2022 - 2024 роки. Метою програми "Молодь та спорт столиці" є реалізація в місті Києві та регіоні державного регулювання у сфері фізичної культури і спорту, культури оздоровлення та відпочинку дітей та молоді.

Варто відзначити стратегію Міністерства Молоді та спорту України «Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року». Метою якої є комплексний підхід до розвитку сфери культури здоров’я, з використанням інклюзивного підходу та рівних можливостей для всіх верств українського суспільства, оновленої системи виховання атлетів, тренерів, менеджерів та функціонерів[32].

Відзначимо, що згідно з аналізом спортивними об’єктами населення сільської місцевості украй незадовільно забезпечено, де на 160 сіл припадає один стадіон, на 30 сіл - один спортивний зал, майже 700 сільських населених пунктів області не мають спортивних споруд взагалі.

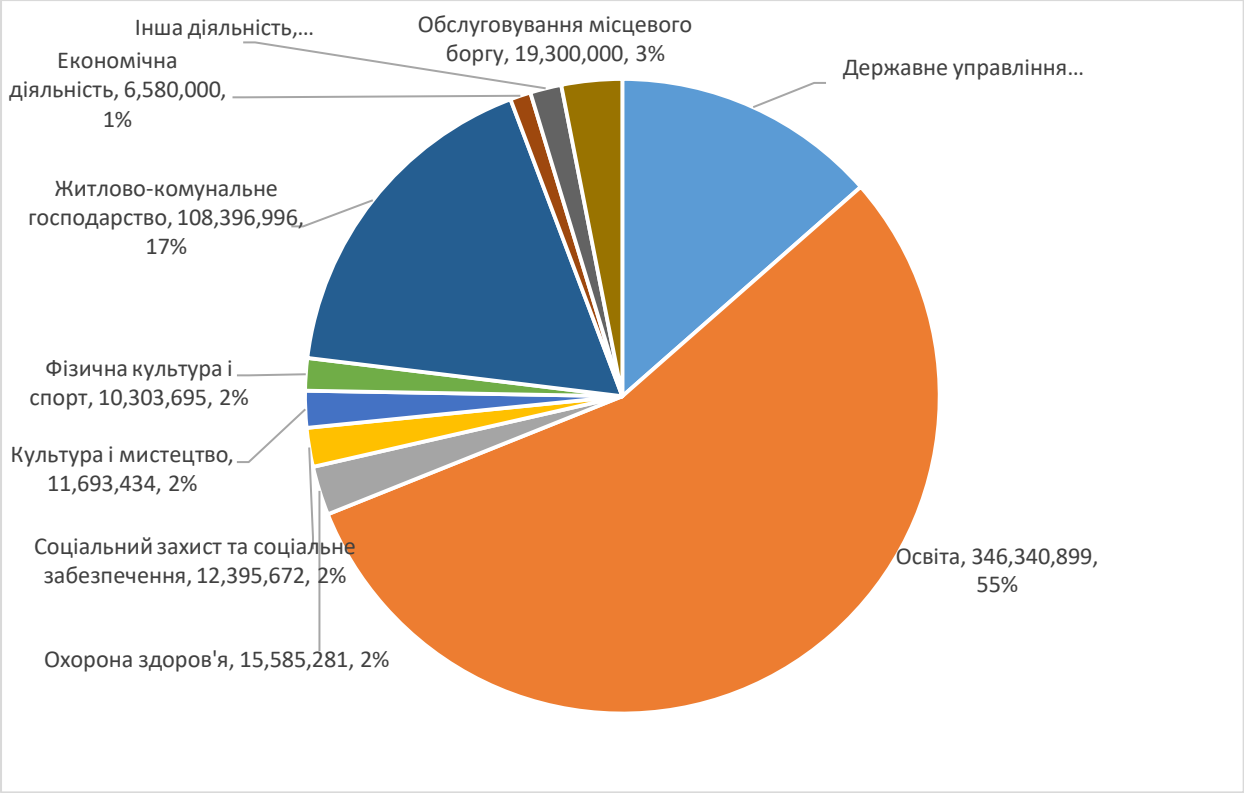

Рис.2.1. Структура видатків Ірпінської громади на 2022 рік з загального фонду

Джерело:[20]

Показники на рисунку 2.1. вказують на те, що загальний обсяг видатків на розвиток фізичної культури і спорту Ірпінської громади в 2022 році становить 10 303 695,0 грн., тобто 2%.

У контексті даного питання розглянемо діяльність двох територіальних громад Київської області, а саме Вишневську територіальну громаду та Ірпінську територіальну громаду. Якщо проаналізувати структуру видатків загального фонду бюджету Вишневської територіальної громади на 2022 рік, можна зазначити, що видатки на фізичну культуру і спорт складають 2% від загальної кількості видатків (рис.2.2.).

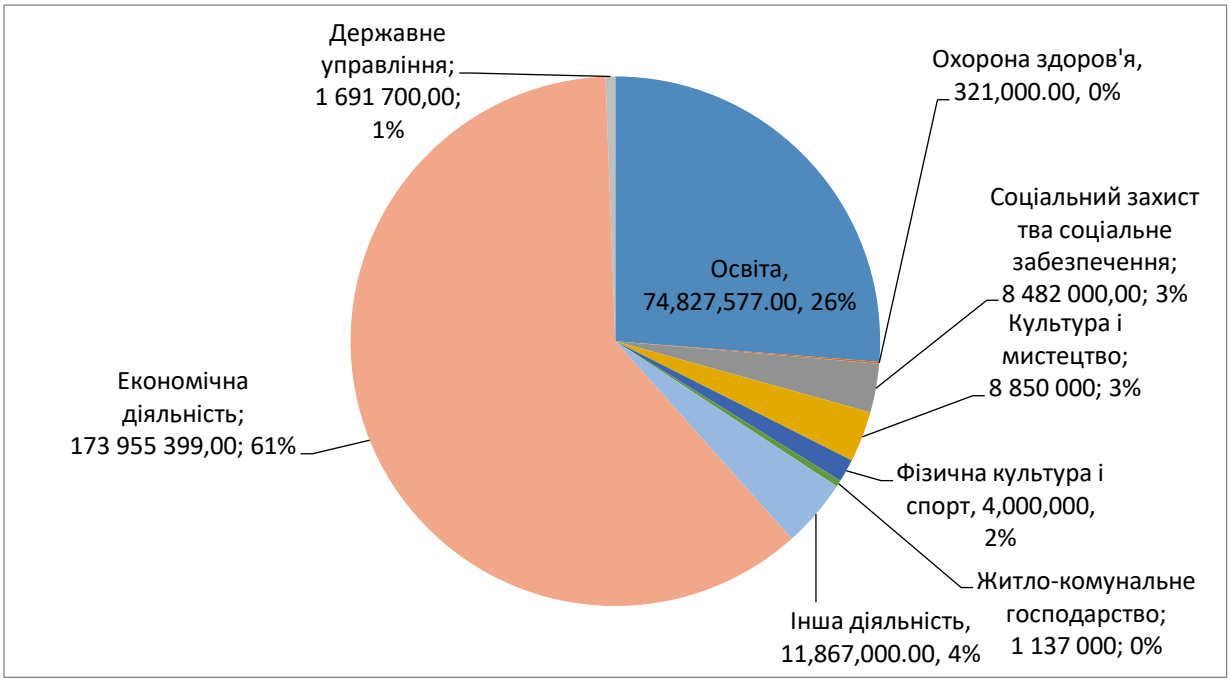

Рис.2.2. Структура видатків Вишневської громади на 2022 рік з загального фонду [19]

Показники на рисунку 2.2. вказують на те, що у Вишневській громаді загальний обсяг видатків на фізичну культуру і спорт в 2022 році становить 4 000 000,00 грн., тобто 2% від загальної суми видатків загального фонду.

Як бачимо, у Вишневській громаді на розвиток фізичної культури та спорту виділено на 6 303 695 грн. Менше ніж у Ірпінській громаді[19].

Відповідно до Програма економічного, соціального та культурного розвитку Бучанського району Київської області на 2022 рік пункту 7.3. Підтримка сім'ї, дітей і молоді, фізична культура і спорт зазначено план заходів які відбулися у 2022 році у Бучанській громаді щодо підтримки фізичної культури та спорту[18].

З метою формування умов для впровадження здорового способу життя, залучення широких верств населення до масового спорту та впровадження заходів на підтримку сім'ї, дітей і молоді основними завданнями та заходами на 2022 рік є:

- проведення інформаційно-просвітницьких заходів серед різних верств населення району з метою популяризації оздоровчої рухової активності, здорового способу життя;
- проведення роботи щодо збільшення кількості загальнодоступних фізкультурно-оздоровчих заходів за місцем проживання та у місцях масового відпочинку населення;
- співпраця органів влади та місцевого самоврядування з громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості, федераціями з видів спорту, соціально-відповідальним бізнесом з чітким розподілом повноважень щодо розвитку в області різних видів спорту та фінансових ресурсів на ці цілі;
- надання організаційної підтримки у проведенні фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів (спартакіад, турнірів, спортивних фестивалів, агітаційно-пропагандистських, інформаційних заходів тощо); сприяння у будівництві спортивних споруд.

Таблиця 2.2.

Заходи передбачені для розвитку сфери фізичної культури та спорту на території територіальних громад Київської області у 2022 році

№ з/п	Назва заходу	План, тис.грн.	Джерела фінансування
ІРПІНСЬКА МІСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА			
1.	Будівництво льодової арени	179 000	Державний, Місцевий бюджет
ВИШНЕВА МІСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА			
2.	Проект будівництва стадіону із будівлею спорткомплексу та трибунами по вул.Одеській в с.Крюківщина Бучанського району Київської області	1600	Місцевий бюджет
3.	Капітальний ремонт басейну ДЮСШ Вишневої міської ради за адресою: вул.Машинобудівників, 3а м.Вишневе Бучанського району Київської області	1800	Місцевий бюджет
	Всього:	**198 600.000**	

Джерело: [28]

В таблиці 2.1. зазначено видатки бюджету щодо оновлення матеріально-технічної бази фізичної культури і спорту в Ірпінській та Вишневській громаді.

Варто відзначити, що кількість запланованих заходів в громадах щодо підвищення культури здоров'я та фізичної культури та спорту були частково скасовані у 2022 році, у зв'язку з окупацією міст, але в 2021 році попри карантинні обмеження було проведено ряд заходів.

Так, КП СК «Вишневе» та ГО «Теніс мікс», за підтримки Вишневого міського голови Іллі Дікова, провели тенісний турнір «Кришталевий м'яч 2021». Захід присвятили нашим лікарям та 30-ій річниці Дня Незалежності України.

В рамках святкування 30-річчя Незалежності України у Вишневому 30 серпня 2021 року відбувся товариський футбольний матч між представниками Вишневої міської територіальної громади та українським об'єднанням артистів та представників шоу бізнесу ФК «Маестро».

Також, 31 серпня 2021 року видовищне свято подарували мешканцям громади організатор КП «СК «Вишневе». За підтримки Національної ліги професіонального боксу України та Київської обласної федерації боксу було проведене масштабне спортивне дійство.

10.09.2022 року і Ірпіні провели нагородження тренерів ДЮСША, які прикладають масу зусиль для підготовки молоді Ірпеня та Ірпінська молодіжна рада провела на центральній площі цікаву руханку для мешканців міста.

Урядом України затверджено Програму дій, яка визначає цілі та пріоритети України на наступні чотири роки (постанова Кабінету Міністрів України від 02 квітня 2020 р. № 270), яка реалізуватиметься через Стратегію розвитку фізичної культури і спорту до 2028 РОКУ. Однією з визначених цілей Програми є підвищення стандартів життя, а одним із ключових завдань – створення умов для формування фізичного і ментального здоров'я населення та підвищення іміджу України в світі, в тому числі – шляхом реалізації людського потенціалу нації. Європейський вектор розвитку країни обумовлює організаційні зміни, що відбуваються у всіх сферах українського суспільства, у

тому числі – сфері фізичної культури і спорту. За участю представників спортивних інституцій, народних депутатів України, спортсменів, тренерів, функціонерів сфери фізичної культури і спорту, громадськості, напрацьовано пропозиції щодо створення платформи для забезпечення ефективної взаємодії суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, з використанням новітніх ІТ-технологій, сучасного менеджменту для забезпечення якісних змін, спрямованих на популяризацію рухової активності, здорового способу життя та просування спортивного іміджу України в світі. Зазначені пропозиції покладено в основу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року[32].

Стратегія дасть змогу комплексно підійти до розвитку сфери, з використанням інклюзивного підходу та рівних можливостей для всіх верств українського суспільства, оновленої системи виховання атлетів, тренерів, менеджерів та функціонерів. Стратегія визначає мету та основні завдання, спрямовані на створення умов для розвитку олімпійського руху, спорту вищих досягнень, які є основою формування позитивного іміджу України у світовому співтоваристві, підтримку паралімпійського і дефолімпійського руху, популяризації занять фізичною культурою і спортом як одного із напрямків самореалізації українців.

Розвиток сфері фізичної культури і спорту в Україні може мати більш результативне продовження завдяки оптимізації і реформуванню наявних управлінських механізмів, гарантуванню плідної взаємодії органів управління різних рівнів та суспільних інститутів відповідно до актуальних потреб державного, регіонального та місцевого рівнів у процесі надання цільових послуг у сфері фізичної культури і спорту. Механізми державного управління розвитком сфери фізичної культури і спорту мають бути максимально відповідними до сучасного розвитку України, реагувати на вірогідні внутрішні та зовнішні поточні зміни в українському суспільстві та орієнтуватися на функціональне призначення управління правовими, організаційними та економічними процесами, що спрямовані на оптимізацію функціонування

механізмів матеріально-технічного, фінансового, кадрового та інформаційного забезпечення цієї сфери.

2.1. Оцінка системи забезпечення та державного регулювання сфери фізичної культури та спорту

Визначення кордонів державного регулювання сферою фізичної культури й спорту багато в чому - залежить від типу соціальної політики тої або іншої держави: Досліджуючи; дане питання, ми опиралися на різні виміри й характеристики економічної й соціальної політики. Серед цих характеристик найбільш важливими в контексті проблем фізичної культури й спорту є економічні, організаційні й правові питання глобальної, по значимості завдання державного регулювання, що прямо впливає на ступінь реалізації оголошених пріоритетів і соціальних гарантій населенню країни.

Особливістю управління у галузі фізичної культури і спорту органами загальної компетенції є те, що вони здійснюють зазначену діяльність і разом з тим розв'язують інші завдання, віднесені до їхньої компетенції, – розвиток економіки, соціальної сфери, національної безпеки та оборони тощо. Органи міжгалузевої компетенції координують діяльність інших органів виконавчої влади з вирішення окремих питань міжгалузевого характеру. Цю групу представлено переважно державними комітетами (державними службами) та деякими міністерствами (наприклад, у сфері спорту Міністерством фінансів тощо). На відміну від них, для органів галузевої (спеціальної) компетенції управління у галузі фізичної культури і спорту є основним або одним з основних напрямів їхньої діяльності.

До системи державних органів загальної компетенції, які здійснюють управління у галузі фізичної культури і спорту, належать: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, місцеві органи виконавчої влади. Структура управління сферою фізичної культури та спорту державних органів загальної компетенції зображена на рисунку 2.3. [4].

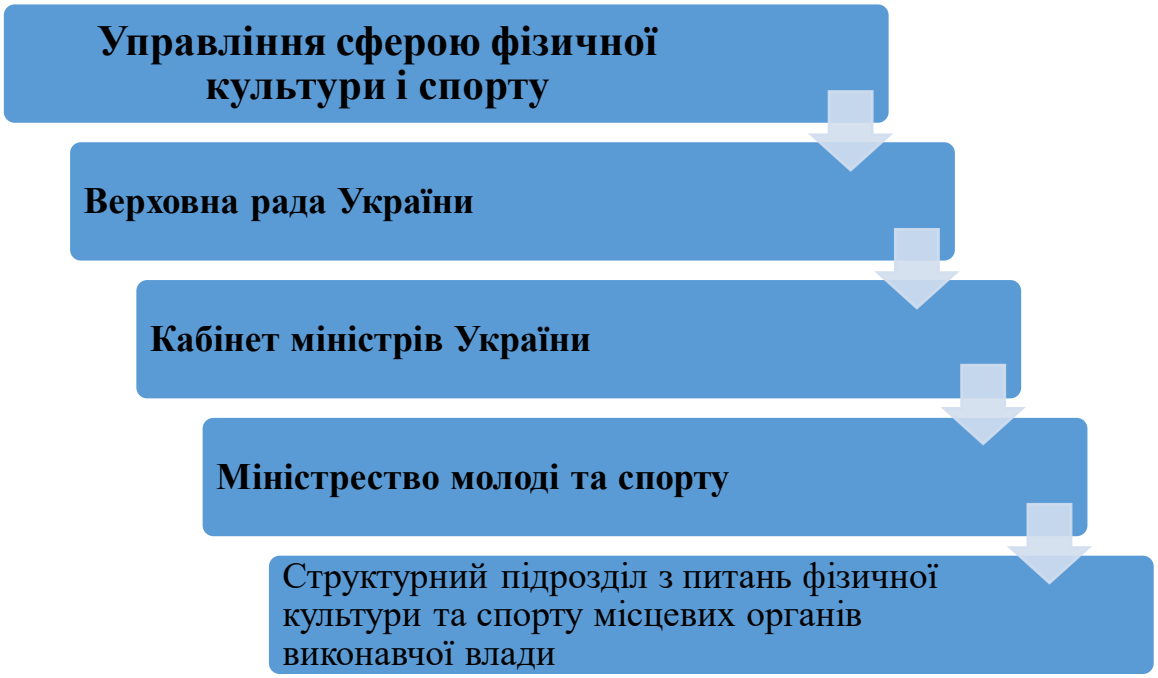

Рис.2.3. Структура системи державного управління сферою фізичної культури та спорту [4]

Продовжуючи аналіз системи та особливостей державного регулювання у сфері фізичної культури й спорту відзначимо, що наріжним каменем у здійсненні цієї політики є повноцінна організація фінансового забезпечення функціонування розглянутих соціальних феноменів.

Фізична культура й спорт рівною мірою як і охорона здоров'я, освіта, культура є найважливішими стратегічними ресурсами розвитку повноцінного й здорового суспільства й окремої людину і в силу цієї обставини держава повинна в значній мірі брати на себе функцію з забезпеченню суспільства й кожного його члена цими стратегічними ресурсами їх розвитку.

Фізична культура й спорт як сфера суспільної діяльності і як галузь державного регулювання не беруть участь безпосередньо в створенні сукупного суспільного продукту й національного доходу. Витрати живої праці тут – це витрати на споживання. Під кутом зору відтворення національного доходу фізична культура й спорт не більш ніж сфера споживання. Але як соціальна

система фізична культура й спорт розташовують своїми власними джерелами фінансування й коштами.

Відповідно до Указу Президента України державна фінансова підтримка фізичної культури й спорту здійснюється шляхом реалізації наступних її форм:

- пряме й достатнє фінансування фізичної культури й спорту з бюджетів усіх рівнів на основі відповідних фінансових і соціальних норм і нормативів;
- надання різних пільг і преференцій для організацій, установ і підприємств сфери, що направляють фінансові кошти на розвиток фізичної культури й спорту (насамперед від ігорного бізнесу, тоталізаторів і лотерей);
- виділення пільгових (безпроцентних) кредитів і цільових інвестицій у розвиток фізичної культури й спорту;
- прискорення амортизації спортивного майна та інше.

Базовим елементом, необхідним для розрахунків фінансових нормативів витрат на фізичну культуру й спорт є Закон України« Про фізичну культуру й спорт», у якому визначаються нормативи забезпечення житлових районів основними фізкультурно-спортивними спорудженнями[27].

Доступність фізичної культури й спорту забезпечується також рішеннями регіональних і муніципальних органів. Органи місцевого самоврядування можуть регулювати ціни за відвідування спортивних змагань, оренду спортивних споруджень, що перебувають у їхній власності, продаж абонементів громадянам на користування такими спорудженнями, дозволяти проводити в регіональних, муніципальних спортивних спорудженнях заняття безкоштовно або на пільгових умовах для дітей дошкільного віку, дітей малозабезпечених і багатодітних родин, а також для, студентів, пенсіонерів, інвалідів і якщо буде потреба передбачати компенсацію відповідним до спортивних споруджень за рахунок засобів держави, місцевих бюджетів або інших не заборонених законом джерел. Звідси випливає, що частка бюджетної складової у фінансуванні змісту об'єктів і заходів фізичної культури й спорту залежить від реального стану відповідного бюджету.

Відповідно до Закону України «Про фізичну культуру й спорт» культурно-спортивні об'єднання, що є виконавцями окремих розділів державних програм розвитку фізичної культури й спорту, мають право одержувати фінансову й іншу державну підтримку за рахунок засобів, передбачених для цих цілей державним бюджетом, і на основі договорів зі спеціально вповноваженим органом виконавчої влади в області фізичної культури й спорту. Фінансування освітніх установ середньої й вищої освіти в області фізичної культури й спорту, створених органами державної влади й органами місцевого самоврядування, у тому числі витрат на зміцнення й розвиток матеріально-технічної бази, згідно Закону України «Про фізичну культуру й спорт» може здійснюватися за рахунок засобів державного бюджету, місцевих бюджетів та інших не заборонених законом джерел[27].

У зв'язку із уведенням єдиного соціального податку й зі зменшенням відрахувань до Фонду соціального страхування витрати на дитячо-юнацькі спортивні школи скоротилися. Для запобігання цього представляється необхідним у відповідності з Конституцією України збільшувати засоби Фонду соціального страхування за рахунок державного бюджету або виділити статтю «Фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл фізкультурно-спортивного суспільства профспілок».

Важливе значення для стабілізації ситуації у сфері фізичної культури й спорту здобуває певна передача ініціатив у проведенні реформ на «місцях» – органам місцевого самоврядування міст і інших муніципальних об’єднань . Місцеве самоврядування потрапило в залежність від органів управління які їх фінансують. Державні й регіональні органи управління нерідко покладають на органи місцевого самоврядування виконання повноважень, не підкріплених передачею їм необхідних матеріальних і фінансових ресурсів.

Необхідно відзначити, що у відповідності зі ст. Бюджетного кодексу України, фінансування організацій фізичної культури й спорту, що перебувають у муніципальній власності або у веденні місцевого самоврядування здійснюється з місцевих бюджетів.

Адресного й ефективного використання бюджетних коштів на соціальні потреби можна досягти насамперед на рівні муніципальних об’єднань, які повинні мати основні засоби на цю мету в консолідованому бюджеті, включаючи й відповідні закріплені за ними доходи. Було б доцільно віддавати в місцеві бюджети більш половини всіх податкових вступів і обов'язкових державних платежів. Тоді відповідні органі державного управління і місцевого самоврядування будуть нести повну відповідальність за благополуччя свого населення. Таким чином, можна виключити утриманські настрої на місцях. Кожне місто й регіон повинен мати інтерес у розвитку власної економічної бази й повною мірою відповідати перед своїм населенням і державою за ефективне використання фінансових коштів.

Однак і в майбутньому буде потрібно збереження централізованих фондів на державному й регіональному рівнях для фінансової підтримки спорту. Для України особливо актуальною проблемою в недалекому майбутньому залишиться відносне вирівнювання рівнів соціального розвитку територіальних систем і підтримка відстаючих районів і міст. Ще одним важливим концептуальним завданням є вдосконалення умов для міжгалузевої консолідації фінансових ресурсів з метою організації роботи з фізичного розвитку окремих груп населення й створенню механізмів взаємозв’язку цих ресурсів при вирішенні питань формування спортивної інфраструктури, оплати витрат на окремі спортивні заходи, підготовки кадрів спортивного профілю. Як приклад можна назвати фінансування заходів, передбачених державними й регіональними цільовими програмами, які дозволяють комплексно розв'язати ту або іншу проблему, як передбачено державною цільовою соціальною програмою «Стратегі розвитку фізичної культури й спорту на період до 2028 року»[32].

Виконання окремих розділів програм і їх оплата за рахунок засобів, передбачених на цю мету, можуть бути доручені фізкультурно - спортивним об'єднанням тільки на основі договорів, укладених з відповідним органом виконавчої влади в області фізичної культури й спорту. У таких договорах

доцільно закріпити умови надання фінансової й іншої державної підтримки й визначити захід відповідальності за результати виконання державного завдання.

Не менш важливе завдання – розробка фінансово-правового механізму підготовки й передачі спортсменів високого класу по вертикалі і по горизонталі. Організаційно-правовий механізм такої передачі повинен бути заснований на компенсації витрат за підготовку спортсменів і на системі стимулювання тренерів, фахівців і організацій, що брали участь у підготовці спортсменів високого класу на різних етапах. Концептуальні установки реформування галузі не можуть бути реалізовані тільки за рахунок держави. Як на державному, так і на регіональному й місцевому рівнях до участі у фінансуванні фізичної культури й спорту слід залучати всілякі позабюджетні джерела. Залучення додаткових джерел фінансування фізичної культури й спорту – актуальна проблема не тільки для України, але й для держав з високим економічним потенціалом. Для прикладу проаналізуємо закордонні системи фінансування фізичної культури й спорту.

Так, державне фінансування у Франції включає три складові частини: пряме – через Міністерство молоді й спорту;

непряме – через Національний фонд розвитку спорту;

децентралізоване - через муніципалітети й інші органи місцевого самоврядування. Бюджетні кошти можуть виділятися спортивним федераціям, що є громадськими організаціями. Інші міністерства також беруть участь у фінансуванні витрат як в Україні, так і у Франції. Міністерство освіти фінансує процес фізичного виховання в системі освітніх установ. Міністерство оборони – фізичну підготовку військовослужбовців.

Варто наголосити на доцільності оптимізації механізму співпраці між різнорівневими суб’єктами відносин у сфері фізичної культури та спорту, наприклад, між державою, органами місцевого самоврядування, отг, координуючими установами, клубами, спортивними закладами освіти, меценатами, відділами освіти [6].

Кардинальні та систематичні зміни в чинних механізмах державного управління призводять до змін у соціально-культурній сфері, до якої входить і фізична культура та спорт. На сучасному етапі поділ досліджуваної сфери здійснюється на дві складові частини – професійний спорт (спорт вищих досягнень), а також масова фізична культура і спорт, що повинні бути закріплені на законодавчому рівні в контексті чітко сформульованих завдань для органів та посадових осіб, відповідальних за їх розвиток. Відзначено доцільність нормативного закріплення міри відповідальності у сфері розвитку фізичної культури і спорту регулюючими органами різних рівнів [23].

Висновок. Створення необхідних умов для розвитку фізичної культури й спорту, фізичного виховання населення, підготовки спортивного резерву й збірних команд для їхнього успішного виступу на змаганнях. Необхідно розроблення чіткої програми зі збереження й зміцнення здоров'я дітей, формування в них потреби у фізичному вдосконаленні й здоровому способі життя, розвиток системи дитячо-юнацького спорту, включаючи організацію спортивно-оздоровчих таборів, медичне й матеріально-технічне забезпечення. Керівникам державних і громадських організацій, усім суб'єктам управління при виконанні своїх професійних обов'язків необхідно створювати умови для ефективного використання можливостей фізичної культури й спорту в інтересах всебічного фізичного й духовного розвитку особистості, зміцнення здоров'я, профілактики захворювань і девіантної поведінки молоді, адаптації людей до умов сучасного життя, формуванні потреби в регулярних заняттях фізичною культурою й спортом, прилучення до здорового способу життя.

РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В УКРАЇНІ

Основне завдання, що ставиться сьогодні перед спортивною галуззю України – це побудова ефективної системи державного регулювання й планування відносин даної галузі, адекватної сучасним українським ринковим умовам.

Наслідком перехідного періоду у сфері фізичної культури й спорту є мінімальне законодавче регулювання, відсутність чіткої суб'єктної структури спортивної галузі й відпрацьованих організаційно - правових зв'язків між суб'єктами, судова практика, що складається, правозастосування у сфері фізичної культури й спорту, слабко розвитий документальний і договірної оборот, невідповідність українських організаційно-правових стандартів і методів міжнародним реаліям.

Заняття фізичною культурою повинні мати цілісну спрямованість, тобто розвивати фізичні, психічні та духовні якості особистості, оскільки, фізична культура відіграє для здоров’я студента велике значення і обумовлює його ставлення до самого себе, стимулює до саморозвитку та самовдосконалення. Визначена залежність між рівнем фізичної культури та фізичним і психічним здоров’ям особистості, рівнем її працездатності і успішності у навчанні. Саме тому цій проблемі приділялося і приділяється багато уваги з найдавніших часів до наших днів.

Очевидно, що в державному регулюванні сферою фізичної культури і спорту найважливішу роль повинні грати загально принципи, тобто принципи управління нею як великою, складною, динамічною, ймовірнісною системою. Аналіз же української моделі показав, що вона не відповідає основним принципам системності, таким, як цілісність, комплексність і ієрархічність, синергетичного та емерджентність, структурованість, збалансованість централізованого та децентралізованого управління [3].

При цьому рівень ефективності державного регулювання ринкових відносин у становленні та розвитку фізичної культури і спорту в Україні має визначатися створенням та належним функціонуванням:

- системи економічної мотивації та інституційного середовища для стимулювання державного і приватного партнерства, активізації заінтересованих суб'єктів господарювання, надання можливостей та підтримки економічним та соціальним трансформаціям, яких вимагає сучасний стан міжнародної конкуренції;
- суспільства висококваліфікованих, мобільних та творчих особистостей, які постійно опановують передові знання та залучають державне і приватне фінансування інноваційної діяльності;
- сучасної інфраструктури, зокрема інформаційної, що прискорюватиме розповсюдження ефективної та конкурентоспроможної інформації та надаватиме широкі комунікаційні можливості для суспільства;
- ефективної інноваційної системи (комерційні фірми, наукові та дослідницькі центри, університети, аналітичні центри та інші громадські організації, які здатні своєчасно отримувати та переробляти глобальну інформацію, продукувати власний продукт, а також ефективно використовувати цей продукт для створення нових технологій, послуг, напрямів бізнесу) та сприятливого бізнесового середовища, які стимулюють інновації та підприємництво;
- сприятливого фінансового середовища та його інституційної структури, здатної забезпечити підвищення капіталізації ринку сфери фізичної культури і спорту як кінцевого результату інноваційної діяльності (створення ефективного попиту населення на інновації та сприяння інфраструктурній перебудові), що повинно створити умови для сталого розвитку фізичної культури і спорту в країні;
- компетентного кадрового середовища, максимально професійного для реалізації ефективної політики розвитку фізичної культури і спорту [10].

Остання умова є важливою, оскільки чимало країн стримують власний розвиток через недосконале кадрове середовище, яке залишається консервативним через історичні і ментальні традиції, що не сприяє досягненню успіху в сучасних умовах міжнародної конкуренції [3, с. 141]. Тому для деяких країн відсутність змін у кадровому середовищі може виявитися негативним фактором для вирішення завдань соціально-економічного розвитку.

Варто також зазначити, що в Україні недостатня увага звертається на управлінську складову. Проте, як засвідчує досвід країн з передовими економіками, ця складова є провідною при реалізації інноваційної політики [3].

Державна політика у сфері фізичної культури і спорту буде ефективною, якщо державне управління буде спрямовано на кінцевий результат – впровадження в країні доступних конкурентоспроможних на світовому ринку інноваційних продуктів та технологій для залучення населення до масовості фізкультурно-спортивного руху [10].

Практична неефективність результатів при реалізації державної політики повинна швидко ідентифікуватися і негайно усуватися шляхом аналізу ситуації, що постійно змінюється, та за їх результатами прийняття своєчасного рішення. Така політика вимагає нової якості та динамізму розвитку суспільних інституцій у процесі становлення та розвитку сфери фізичної культури і спорту.

Крім того, складовою реалізації державної політики формування ринку послуг фізкультурно-спортивного руху має бути розвиток інформаційного суспільства на принципах демократичного партнерства і співробітництва. Необхідно утвердити у суспільстві необхідність спільної діяльності в Україні державних та недержавних інституцій щодо пропаганди здорового суспільства, залучення дітей та молоді до систематичних занять фізичної культури і спорту та інших масових заходів фізкультурно-спортивного руху.

Це стосується і наукової сфери фізкультурно-спортивного руху, а також науково-технічної інноваційної діяльності. Без спеціальної державної політики в сучасних умовах досягти на міжнародних змаганнях конкурентоспроможності українських спортсменів неможливо.

Необхідність підвищення ефективності бюджетного фінансування науково-технічних розробок у фізкультурно-спортивній сфері потребує інвентаризації науково-технічних програм, припинення реалізації програм, які не належно виконуються або втратили актуальність. Це дасть змогу комплексно оцінити інтелектуальний капітал державних наукових і науково-дослідних установ та організацій, визначити можливості його комерціалізації, а також відповідності до завдань побудови інноваційної економіки.

Для підвищення ефективності реалізації державного регулювання доцільно створити сприятливі умови для економічного стимулювання приватних інвестицій у науково-технологічні дослідження та інноваційну діяльність, зокрема через асоційоване партнерство бізнесу і науки, яке стимулюватиме розвиток високих технологій у сфері фізичної культури і спорту [3].

Позитивні результати реалізації державного регулювання в Україні прямо залежать від кадрового потенціалу. Тому необхідно запровадити дієві заходи для збереження і посилення професійного кадрового потенціалу країни, який створює, підтримує та розширює конкурентоспроможність суб’єктів ринку, учасників фізкультурно-спортивного руху в Україні.

Останнім часом звертає на себе увагу позитивна тенденція щодо розвитку платних послуг населенню. В Україні стрімко зростає мережа комерційних спортивно-оздоровчих комплексів [29]. Взагалі слід зазначити, що саме приватний бізнес (перш за все мале і середнє підприємництво) орієнтований на оптимальне використання наявних ресурсів і високий ступінь відповідальності за експлуатацію майнового комплексу.

В умовах необхідності збільшення обсягу позабюджетних фінансових ресурсів, шляхом залучення у сферу фізичної культури і спорту приватних інвесторів, важливе значення набуває застосування фінансово-економічних інструментів підтримки соціально-значущої та інвестиційної діяльності. До них відносяться: бюджетні інвестиції; бюджетні кредити; бюджетні гарантії; інвестиційні податкові кредити; податкові пільги; субсидії та субвенції [29].

Перераховані фінансів визначають економічні інструменти, що вже протягом декількох десятиліть успішно застосовуються в міжнародній практиці. Включення їх в механізм державного регулювання сфери фізичної культури і спорту України є важливою умовою підвищення ефективності її функціонування. При цьому недосконалість українського законодавства (нечітко сформульовані критерії встановлення податкових пільг на державному рівні) часто не дозволяє українським підприємцям повною мірою користуватися зазначеними в Законі пільгами.

Таким чином, очевидно, що реформування системи державного регулювання фізичною культурою і спортом в Україні має супроводжуватися формуванням інвестиційного податкового кредиту , та являє собою відстрочку платежу за податками і надається при наявності певних підстав, серед яких виконання організацією особливо важливого замовлення по соціально-економічному розвитку регіону або надання нею особливо важливих послуг населенню вдосконаленням загальних і специфічних інструментів державної фінансово-економічної політики, спрямованих на позичена соціально-значущих галузей. Податкова система при цьому повинна відповідати економічній політиці, мати чітко виражені економічні цілі, заохочувати розвиток найбільш значущих галузей [31].

Таким чином, дослідження місця фізичної культури і спорту відповідно до проведеного аналізу дозволило зробити висновок про те, що, нарівні з охороною здоров'я, освітою та індустрією відпочинку, вони відносяться також до сектору суспільного виробництва. Будучи структурною складовою соціальної сфери, фізична культура і спорт виступають важливим інструментом в реалізації цілей соціально-економічної політики держави. Варто зазначити, що відображений сучасний погляд українських вчених на фізичну культуру і спорт з точки зору теорії суспільних благ, відповідно до якого вони виконують безліч функцій, об'єднують практично всі сфери життєдіяльності людини, охоплюють всі вікові групи населення, є універсальним засобом реалізації задач соціальної політики. Яскраво виражений позитивний вплив послуг

фізичної культури і спорту на суспільний добробут дозволяє прийти до висновку, що вони більшою мірою відносяться до групи змішаних суспільних благ, ніж до групи приватних благ. Ту їх частина, яка конституційно гарантована державою і підлягає фінансуванню за рахунок бюджетних коштів та державного замовлення і соціальних стандартів, та доцільно відноситься до чистих суспільних благ. Послуги, що оплачуються за рахунок позабюджетних джерел, в тому числі за рахунок особистих коштів населення, є приватною справою громадян. У сукупності ж регульована в централізованому порядку фізкультурно-спортивна діяльність являє собою окрему групу змішаних соціально-значущих суспільних благ. Виходячи з цього, в структурі її функціонування виділяється чотири сектори: державний сектор, добровільно-суспільний сектор, змішаний сектор, приватний комерційний сектор [35].

Специфічність діяльності суб'єктів фізкультурно-спортивного руху обумовила розгляд питань ефективності їх роботи. У якості опорного запропоновано використовувати наступне визначення ефективності: дана категорія характеризує якісні й кількісні показники діяльності й відповідність цих показників установленим критеріям; результативності, цілям і завданням, сформульованим у програмах розвитку або в поточних планах суб'єктів господарювання спортивно-фізкультурного профілю. Вона перебуває в прямої залежності від зовнішніх і; внутрішніх факторів, що впливають на; ступінь досягнення зазначених результатів. До таких факторів, що безумовно впливають на успішність спорту: вищих досягнень, на нашу думку , слід віднести: особистий потенціал кожного члена команди; потенціал тренерських кадрів; затребуваність цього потенціалу; вихідні від держави стимули, націлені на досягнення результату; адекватна система державного регулювання всім процесом і відповідне фінансове забезпечення.

Висновки

У результаті проведеного дослідження були зроблені висновки про те, що, сьогодні, основними проблемами державного регулювання фізичною культурою і спортом в країні є:

втрата управління як цілісною системою; відсутність ефективних механізмів державного регулювання;

недостатньо чітка побудова системи пріоритетів;

правова неоформленість взаємин між державою, приватним і громадським секторами господарської діяльності.

Аналіз чинного законодавства у сфері фізичної культури і спорту в Україні дозволяє стверджувати про наявність певної законодавчої основи для розвитку фізичної культури і спорту, розмежування повноважень центральних і місцевих органів влади у цій сфері.

1. Проаналізовано принципи та сутність державного регулювання фізичної культури й спорту. Надано теоретичне обґрунтування й висунуті положення про віднесення послуг фізичної культури й спорту до групи змішаних суспільних благ і аргументована необхідність їх бюджетного фінансування. Розкрита роль державного регулювання фізичної культури й спорту як складової частини сфери послуг, що передбачає комплексне визначення та вирішення соціально-демографічних, соціально-політичних і соціально-економічних завдань розвитку суспільства в цілому та фізичного й емоційного вдосконалення кожного громадянина зокрема

2. Доцільним є виокремлення інституційного механізму розвитку фізичної культури і спорту в Україні. Власне інституційний механізм не обмежується виключно системою органів публічної влади України, наділених певним обсягом завдань, повноважень в сфері фізичної культури і спорту. Він включає також фізичних і юридичних осіб, які здійснюють свою діяльність з метою розвитку фізичної культури і спорту, заклади фізичної культури і спорту, інші інституції, організації, об’єднання тощо.

3. Здійснено аналіз державного регулювання фізичної культури й спорту. в Київському регіоні. Досліджено комплекс заходів що проводились в Ірпінській та Вишневській громаді, та в Київському регіоні з фізкультурно-спортивного руху з метою підвищення оздоровлення населення, і забезпечення розвитку спорту вищих досягнень.

4. Здійснено оцінку фінансового механізму державного регулювання фізичної культури й спорту в сучасній Україні, у результаті чого визначено, що основними проблемами її функціонування є: втрата регулювання як цілісною системою; відсутність сучасного фінансового механізму державного регулювання через недостатньо чітку побудову системи пріоритетів; правова система взаємин, що перебуває на стадії свого становлення, між державою, приватним і суспільним секторами. На цій підставі визнано, що важливим напрямком удосконалення фінансового механізму є впровадження нових елементів у практику конкурсного розподілу фінансових ресурсів з бюджетів різних рівнів для розвитку фізичної культури й спорту

5. Визначено, що фактично рівноцінною з центральними органами влади є роль і значення обласних і районних державних адміністрацій, місцевих рад, їх виконавчих органів та місцевих голів, інших органів і посадових осіб у становленні та функціонуванні галузі, розвитку різних видів фізичної культури і спорту, зміцнення здоров’я населення і нації загалом.

6. Таким чином, з метою зміцнення гарантій реалізації можливостей для активного заняття фізичною культурою і спортом, залучення широких верств населення різних категорій необхідним є більш активна діяльність владних інституцій, удосконалення існуючої законодавчої бази, підвищення матеріально-фінансового забезпечення даної галузі, а також просвітницька діяльність за участю органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій стосовно важливості оздоровчої рухової активності, фізичного виховання, фізичної культури і спорту.

Отже, визначені напрями вдосконалення та розвитку системи державного регулювання у сфері фізичної культури й спорту в Україні, які передбачають

упровадження окресленої системи збалансованих показників, що дозволить оптимізувати функціонування як системи державного регулювання, так і фінансування фізичної культури й спорту.

Список використаних джерел

1. Базенко В. Європейський досвід управління розвитком фізичної культури та спорту на місцевому рівні. Ефективність державного управління. – Вип. 1(50). Ч. 1. 2017. С. 156 – 165.
2. Вавренюк С. А. Роль виховних функцій фізичної культури і спорту серед студентської молоді: державноуправлінський аспект. Інвестиції: практика та досвід. № 2, 2015. С. 138–140.
3. Гасюк І.Л. Економіко-правові аспекти державного стимулювання розвитку фізичної культури та спорту в Україні. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. О.: Вид-во ОРІДУ НАДУ. 2011. № 2(46). С. 58-61.
4. Годжиев Г. Т. Вдосконалення організаційної структури управління фізичною культурою та спортом. Вісник Адигейського державного університету. 2017. № 4(208). С. 158 – 162.
5. Домбровська, С. М. Державне управління вищою освітою в умовах трансформаційних змін : [монографія]. – Х. : Оберіг, 2010. – 176 с.
6. Дубінська З.П. Особливості регулювання правовідносин у сфері спорту в Україні: теоретико-правовий підхід : дис. … докт. філософії. Львів, 2021.220 с.
7. Ефективність державного управління. Ю. Бажал., О. Кілієвіч, Мертенс та ін.; За заг. ред. І. Розпутенка. - К.: Вид-во "К.І.С.", 2002. - 420 с.
8. Жданова О. М. Управління сферою фізичного виховання і спорту / О. М. Жданова, Л. Я. Чеховська. – Дрогобич : Коло, 2009. – 224 с.
9. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». К., 1994. 22 с. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page2.
10. Запатріна І. Державно-приватне партнерство як фактор економічного зростання та проблеми його розвитку в Україні. Економіст. 2011. № 3. – С. 52.
11. Комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України http://sportmon.org/misiya-funkcziyi-ta-strategiya/

12. Кононович В. Г. Нормативно-правові засади державного управління у сфері фізичної культури і спорту на прикладі європейських країн / В. Г. Кононович // Державне будівництво. 2013. № 1. URL: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2013-1/index.html
13. Корольова М.В. Проблеми застосування законодавства у сфері фізичної культури та спорту. Слобожанський науково-спортивний вісник, 2020. № 6 (80). С. 17–21.
14. Кузьменко О.О. Сучасний стан державного управління фізичною культурою та спортом в Україні та Європі. URL:http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/Dtr_du/2011_3/files/DU311_07.pdf
15. Моргунов О.А. Публічне адміністрування масового спорту (спорт для всіх) в Україні: сучасний стан та перспективи. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2019. № 42, т. 2. С. 9–12.
16. Міністерство освіти і науки України. URL:https://mon.gov.ua/ua
17. Офіційний сай Київської обласної військової адміністрації. URL: https://buchanska-rda.gov.ua/programa-socialnoekonomichnogo-ta-kulturnogo-rozvitku-rajonu-10-40-16-17-09-2021/
18. Офіційний сайт Бучанської районної державноїадміністрації. URL: https://buchanska-rda.gov.ua/programa-socialnoekonomichnogo-ta-kulturnogo-rozvitku-rajonu-10-40-16-17-09-2021/
19. Офіційний сайт Вишевської міської ради. URL:https://vyshneve-rada.gov.ua/rada/budlet.html
20. Офіційний сайт Ірпінської міської ради. URL:https://imr.gov.ua/city-budget
21. Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту. URL: https://mms.gov.ua/
22. Палюх А.Я. Конституційно-правові засади державної політики у сфері фізичної культури і спорту : дис. … докт. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2021. 449 с.
23. Палюх А.Я. Повноваження центральних органів влади у сфері фізичної культури і спорту в Україні. Верховенство права. 2019. № 2.

24. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-ВР. URL: http://zakon1.rada.gov.ua.
25. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-ВР. URL: http://zakon1.rada.gov.ua.
26. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність –здоровий спосіб життя – здорова нація»: Указ Президента України № 42/2016 URL: http://zakon1.rada.gov.ua.
27. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 р. № 3808-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 14. Ст. 80. URL: http://zakon1.rada.gov.ua.
28. Програма економічного, соціального та культурного розвитку Бучанського району Київської області на 2022 рік https://rada.info/upload/users_files/44014159/81d467910051be28b580bd27c5547fe3-123.pdf
29. Рибчич І. Є. Правові аспекти державного управління сферою фізичної культури і спорту в Україні [Електронне видання] / І.Є. Рибчич // Державне будівництво : Електронне фахове видання з державного управління ; за заг. ред. Карамишева Д.В. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ. – Вип. № 1. – 2015.
30. Рибчич І.Є. Публічне адміністрування процесу реалізації особистості в спорті: соціально- філософський аспект [Текст] / І.Є. Рибчич // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць / ХарРІ НАДУ. – 2015. – Вип. 1 (47). - С. 405 – 412.
31. Сіренко Р. Роль державної молодіжної політики у виборі життєвих цінностей студентством в умовах глобалізацій них викликів. Публічне управління і адміністрування в Україні : наук. журнал. – Випуск 5. – Одеса, 2018. – С. 77–81.Теория и методика физического воспитания: Учебник / Под. ред. Б.А. Ашмарина. - Москва: Просвещение, 1990. - 288 с

32. Стратегі розвитку фізичної культури й спорту на період до 2028 року. URL:https://mizhiria-osvita.gov.ua/uploads/1-1.pdf
33. Теория и методика обучения предмету "Физическая культура": Учеб. пособие, 2-е изд., стер. / Ю.Д. Железняк, В.М. Минбулатов - М.: Издательский центр "Академия", 2006. - 272 с.
34. Чокля О.І., Фальковський А.О. Специфіка державно-правового регулювання фізичної культури і спорту в Україні. Прикарпатський юридичний вісник. 2020. № 2 (31). С. 3–9.
35. Шевчук О. . Теоретичні основи державного регулювання фізичною культурою і спортом в Україні. Публічне управління і адміністрування в Україні». Одеса. Випуск 10/2019. С.131-135.